

นวัตกรรมเรือไฟฟ้าเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำ* INNOVATION OF ELECTRIC BOATS FOR PROMOTING TOURISM AT FLOATING MARKETS

วันชัย มีศิริ

Wanchai Meesiri

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: wanchai.meesiri@bangkokhighlab.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นบทความวิชาการ ได้เขียนขึ้นเพื่อศึกษานวัตกรรมเรือไฟฟ้าเพื่อการส่งเสริมการตลาดน้ำ โดยได้ศึกษาด้วยวิธีสังเกตการณ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชน โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในด้านการดำเนินการ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการจัดการผลประโยชน์

บทความนี้ได้นำเสนอประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำโดยนวัตกรรมการใช้เรือไฟฟ้า มีประเด็นดังนี้ คือ 1) เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง โดยมีแนวทางการส่งเสริมการเดินทางด้วยเรือไฟฟ้าในพื้นที่ตลาดน้ำและแนวทางการพัฒนาส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงาน 2) เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ความใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ 2) ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ 3) การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ 3) เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล โดยมีแนวทางและแผนงานส่งเสริมเรือไฟฟ้า 1) กรอบการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบการขนส่ง 2) กรอบการดำเนินงานด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ 3) กรอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรด้านขนส่งและโลจิสติกส์ 4) กรอบการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขนส่ง ซึ่งการนำนวัตกรรมเรือไฟฟ้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำนี้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนตลาดน้ำและผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง

คำสำคัญ: นวัตกรรม; เรือไฟฟ้า; การส่งเสริมการท่องเที่ยว

*Received October 16, 2022; Revised November 18, 2022; Accepted November 21, 2022

Abstract

This article was an academic article written to study the innovation of electric boats to promote the water market. The study was conducted by an observational method of promoting community-based tourism. with the community as an important element in terms of operations management, decision-making and benefit management This article presented the issue of promoting floating market tourism by using electric boat innovations.

There were issues as follows: 1) Electric boats and the continuous promotion of tourism; There were guidelines for promoting travel by electric boats at floating market areas and guidelines for development and promotion to reduce energy consumption. 2) Electric boats and quality tourism promotion, consisting of (1) newness or innovation (2) economic benefits (3) Using knowledge and creativity 3) Electric boats and balanced tourism promotion; There were guidelines and work plans for the promotion of electric boats: (1) Infrastructure framework and transportation regulations (2) Machinery and equipment framework (3) Transportation and logistics personnel development framework (4) Framework for transportation management The introduction of electric boat innovations to promote tourism in this floating market was very beneficial to the floating market community and tourism business operators.

Keywords: Innovation; Electric Boat; Tourism Promotion

บทนำ

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นมีการให้คำนิยามในหลายลักษณะ และหลายแง่มุมที่แตกต่างกันออกไปตามพื้นฐานความรู้ และวิชาชีพของนักวิชาการที่ให้คำนิยาม แต่อย่างไรก็ตาม หากได้พิจารณาในประเด็นที่เป็นแก่นหลักสำคัญของคำนิยามต่าง ๆ แล้ว พบว่ามีอยู่ 3 ประเด็นที่ เป็นมิติสำคัญของนวัตกรรม คือ 1) ความใหม่ (Newness) หมายถึง เป็นสิ่งใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นตัวผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการ โดยจะเป็นการปรับปรุงจากของเดิม หรือพัฒนาขึ้นใหม่ 2) ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) หมายถึง การให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือการสร้างความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ นวัตกรรม จะต้องสามารถทำให้เกิดมูลค่า เพิ่มขึ้นได้จากการพัฒนาสิ่งใหม่นั้น ๆ ซึ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอาจจะสามารถวัดได้เป็นตัวเงิน

โดยตรง หรือไม่เป็นตัวเงินโดยตรงก็ได้ 3) การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) หมายถึง สิ่งที่จะถือเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบการทำซ้ำ เป็นต้น (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2553)

ประเทศไทยยังประสบปัญหาในด้านความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย ความสะอาด คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว และการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว ดังนั้น แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของอุตสาหกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มความสะดวก ความปลอดภัย และการเชื่อมต่อสู่พื้นที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพบุคลากรการท่องเที่ยว การสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อเปิดโอกาสการพัฒนา และสนับสนุนการกระจายรายได้อย่างแท้จริง โดยมีการส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและมีการปรับใช้เทคโนโลยี รวมถึงการวางระบบบริหารอย่างเป็นรูปแบบเพื่อเพิ่มการบูรณาการในการทำงาน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรม จึงได้เริ่มส่งเสริมนวัตกรรมภายในองค์กรโดยจัดประกวดนวัตกรรมด้านการตลาดการท่องเที่ยวเป็นปีแรกในเดือนมิถุนายน 2554 เพื่อสร้างแรงจูงใจในหน่วยงานและกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันเชิงคุณภาพด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์และการบริหารจัดการด้านการตลาดการท่องเที่ยว โดยแยกตามกลยุทธ์ด้านตลาดต่างประเทศ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ปกป้องฐานตลาดนักท่องเที่ยวทั่วไป 2) กลยุทธ์สร้างความเข้มแข็งให้แบรนด์ประเทศไทย 3) กลยุทธ์เสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันได้ และ 4) กลยุทธ์ขยายตลาดคุณภาพ สำหรับกลยุทธ์ตลาดในประเทศ ได้แก่ 1) กลยุทธ์สร้างกระแสให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 2) กลยุทธ์ส่งเสริมการเดินทางเชื่อมโยง 3) กลยุทธ์สร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ 4) กลยุทธ์รณรงค์ให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รักษาแหล่งท่องเที่ยว และ 5) กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติของการเรียนรู้ (วไลลักษณ์ ชนะชัยภูพัฒน์, 2551)

การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะทางน้ำเพื่อรองรับความต้องการเดินทางที่เพิ่มมากขึ้น นวัตกรรมเรือไฟฟ้าเป็นการพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เรือโดยสารมีส่วนร่วมช่วยลดมลพิษและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อประชาชนจะได้รับความสะดวกสบาย และได้รับความปลอดภัยในการโดยสารเรือ งานพัฒนายานพาหนะด้วยพลังงานไฟฟ้า โดยการนำเทคโนโลยีด้านพลังงานไฟฟ้าเข้ามาใช้กับตัวเรือและทำเรือให้เกิดขึ้นเป็นท่าเรืออัจฉริยะ สำหรับในปี 2564 นี้ การดำเนินการที่ผ่านมา ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานและข้อกำหนดเกี่ยวกับเรือขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า ออกข้อกำหนดมาตรฐาน

เรือพลังงานไฟฟ้า การพัฒนาข้อกำหนดสำหรับเรือไฟฟ้าสำหรับเรือเพลาใบจักรยาวอยู่ระหว่างเสนอกระทรวงคมนาคมพิจารณาการศึกษาและรวมถึงวิจัยนวัตกรรมเรือที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า

การนำเรือไฟฟ้ามาให้บริการเรือโดยสาร เชื่อว่าในอนาคตจะมีส่วนสำคัญทำให้ค่าโดยสารของเรือโดยสารถูกลง แม้ขณะนี้ต้นทุนในการเดินเรือไฟฟ้า จะมีการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับแบตเตอรี่ในราคาสูง แต่ทิศทางของแบตเตอรี่ก็มีราคาถูกลงเรื่อย ๆ ขณะที่การใช้เรือไฟฟ้าจะมีข้อดี เมื่อเปรียบเทียบกับเรือที่ใช้เครื่องยนต์ ในเรื่องของต้นทุนบำรุงรักษา รวมทั้งสภาพตัวเรือที่มีน้ำหนักเบา จะช่วยให้ผู้ประกอบการ ที่ใช้เรือไฟฟ้ามีต้นทุนค่าพลังงานถูกกว่าเรือใช้น้ำมันถึงประมาณร้อยละ 75 ซึ่งเรือไฟฟ้า พบว่ามีข้อดีเรื่องลดผลกระทบทางด้านเสียงและควัน มลพิษในอากาศ ลดค่าใช้จ่ายค่าพลังงานเชื้อเพลิง โดยมีการใช้จ่ายเพียง 1 ใน 4 ของต้นทุนการเดินเรือด้วยน้ำมันดีเซล แต่เรือไฟฟ้าจะมีการใช้จ่ายสูงในช่วงเริ่มต้นโครงการ เพราะค่าแบตเตอรี่มีราคาสูง แต่แนวโน้มในอนาคตการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการคมนาคมขนส่งจะส่งผลให้ค่าแบตเตอรี่ในระยะยาวมีราคาถูกลง โดยรวมมีข้อดีมากกว่าข้อด้อย เมื่อเทียบกับเรือที่ใช้น้ำมัน สำหรับข้อดีของเรือไฟฟ้า จะช่วยยกระดับการให้บริการทั้งความสะดวกสบายด้วยการติดแอร์ เน้นความสะอาดและการออกแบบที่ปลอดภัย สร้างความมั่นใจให้กับผู้โดยสาร อีกทั้งยังประหยัดต้นทุนด้านพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยลดปัญหาฝุ่น PM 2.5 เนื่องจากขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าจากพลังงานจากแบตเตอรี่ซึ่งดีกว่าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงเพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้เรือโดยสารมากขึ้นเพื่อเลี่ยงปัญหาการจราจรติดขัด (วิทยา ยาม่วง, 2565)

ชุมชนในพื้นที่ตลาดน้ำต่าง ๆ พบปัญหาเรือหางยาวติดเครื่องยนต์ มีการวิ่งด้วยความเร็ว และมีเสียงดัง ประกอบกับมีฝุ่นควันดำ ส่งผลให้เกิดมลพิษทางเสียง อากาศ และมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมจากท่อไอเสียของเครื่องยนต์ ดังนั้นการนำเรือโดยสารหางยาวที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าหรือนวัตกรรมเรือไฟฟ้า เข้ามาใช้งานหรือเป็นเรือต้นแบบที่ลดมลพิษและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั้นจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกในการต่อเรือใหม่หรือเปลี่ยนจากเครื่องยนต์ดีเซลเก่ามาใช้มอเตอร์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าแทนและเป็นการนำนวัตกรรมเรือไฟฟ้าเข้ามาบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดน้ำอีกด้วย ดังนั้นหากมีการส่งเสริมนวัตกรรมเรือไฟฟ้าเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดน้ำอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลทั้งในมุมมองของผู้ใช้บริการและผู้ประกอบการ จะทำให้การท่องเที่ยวตลาดน้ำมีความยั่งยืนและขยายไปสู่ส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ

เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง

นวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) เป็นนวัตกรรมที่มีพื้นฐานหรือขอบเขตของการพัฒนามาจากเทคโนโลยี โดยในปัจจุบันการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีมีบทบาทและความสำคัญต่อหลาย ๆ อุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยทำให้การพัฒนานวัตกรรมสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้บริโภค และสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นนวัตกรรมที่มีแรงผลักดันที่สำคัญของความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ของประชากร (พันธุอาจ ชันรัตน์, 2547) นวัตกรรมทางเทคโนโลยี จึงเป็นได้ทั้ง นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมที่มีลักษณะเฉียบพลัน และนวัตกรรมที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ถ้าการ พัฒนานวัตกรรมนั้นอยู่บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบ และระดับของการแข่งขันในเชิงธุรกิจ (Utterback & Suarez, 1993) การพัฒนาเรือหางยาวท่องเที่ยวให้เป็นเรือไฟฟ้า ถือเป็นต้นแบบที่สามารถนำมาปรับเปลี่ยนและใช้งานได้จริง เพื่อไม่ให้เกิดเสียงดัง หรือมลพิษทางอากาศ (กรมประชาสัมพันธ์, 2564)

แนวทางการส่งเสริมการเดินทางด้วยเรือไฟฟ้าในพื้นที่ตลาดน้ำ จำแนกตามประเด็น ประกอบไปด้วย 1) การส่งเสริมมิติความจำเป็นทางกายภาพ มาตรการเชื่อมโยงการขนส่งทางน้ำกับระบบขนส่งมวลชนอื่น ๆ แบบไร้รอยต่อ มาตรการสนับสนุนให้เกิดการปรับเปลี่ยนเรือที่มีอายุการใช้งานมาก ประสิทธิภาพต่ำ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 2) การส่งเสริมมิติด้านกฎระเบียบ ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค และ 3) การส่งเสริมมิติด้านความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์อย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงการกิจกรรม การดำเนินการของท่าเรือสู่ท่าเรือสาธารณะยกระดับสู่สถานีเรือโดยสาร และการเดินเรือโดยสารเพื่อให้เกิดการแข่งขัน มาตรการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ชุมชน สร้างมูลค่าและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนาส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงาน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การพัฒนาบริการเพื่อสนับสนุนผู้โดยสารหรือนักท่องเที่ยวที่ใช้งานในปัจจุบัน ให้สามารถใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น มีต้นทุนทั้งด้านค่าใช้จ่าย เวลา และความปลอดภัยที่ดีกว่าเดิม อันจะส่งผลให้ผู้ใช้งานในปัจจุบันใช้บริการมากยิ่งขึ้น 2) การดึงดูดผู้ที่ไม่เคยใช้บริการ ให้มาใช้บริการขนส่งทางน้ำ กรณีนี้การขนส่งผู้โดยสารทางหรือนักท่องเที่ยวลำนํ้าจะต้องเป็นการเดินทางที่ประหยัด ปลอดภัย ได้มาตรฐาน จึงจะสามารถดึงดูดให้ผู้โดยสารที่ไม่เคยใช้เข้ามาได้ เสมือนกับระบบรถไฟฟ้า (วิทยา ยาม่วง, 2565)

จากข้อความเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่าเรือโดยสารพลังงานไฟฟ้าถือเป็นส่วนสำคัญ ในการดำเนินการตามแผนพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งที่เล็งเห็นความสำคัญ

ในการนำพลังงานไฟฟ้ามาใช้แทนน้ำมันเชื้อเพลิงมากขึ้น ให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศ ลดปัญหาการจราจรทางบก ลดมลภาวะ และเพื่อความสะดวกสบายของประชาชน ด้วยการเชื่อมต่อการเดินทางด้วยยานยนต์ไฟฟ้าเต็มรูปแบบทั้งระบบ รถ เรือ เรือ ให้เกิดการขับเคลื่อน สนับสนุน ส่งเสริมนำเรือพลังงานไฟฟ้ามาใช้ในระบบการคมนาคมขนส่งทางน้ำอย่างเต็มรูปแบบและเป็นรูปธรรมต่อไป

ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องส่งเสริมให้ครบทั้ง 3 มิติ คือ 1) มิติความจำเป็นทางกายภาพ 2) มิติด้านกฎระเบียบ 3) มิติด้านความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศ และเพื่อเป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังประเทศของตนมากขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ที่จะช่วยเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันนวัตกรรมได้เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาอย่างมาก ซึ่งนวัตกรรมเป็นกระบวนการที่มาจากทางความคิดที่ตกผลึกออกมาจนกลายเป็นสิ่งที่นำไปสู่การพัฒนาการที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมที่เป็นกระบวนการทางความคิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและนำมาซึ่งความสำเร็จขององค์กรในยุคของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

เรือไฟฟ้าเป็นเรือที่ใช้มอเตอร์ไฟฟ้าในการขับเคลื่อน โดยพลังงานไฟฟ้าที่ถูกประจุเข้าไปเก็บในแบตเตอรี่อาจมาจากการประจุไฟฟ้าจากบ้าน ไฟฟ้าจากสถานี หรือไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ และเรือขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า หมายถึง เรือที่ขับเคลื่อนตัวเรือให้เคลื่อนที่ โดยใช้พลังงานจากแบตเตอรี่ (Battery Electric Vessel) เท่านั้น (ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมงพ.ศ. 2563, 2563) จุดเด่นของยานยนต์ไฟฟ้าทุกชนิด ทุกประเภท อย่างที่ทุกคนทราบ คือ การประหยัดไฟฟ้าและพลังงาน รวมไปถึงประสิทธิภาพที่สูงกว่าและไม่มีมลพิษ ซึ่งจุดเด่นที่ผมกล่าวมานี้ไม่ได้เหมาะสมแค่กับการผลิตรถยนต์ส่วนบุคคลเท่านั้น ทว่าเหมาะสมกับระบบขนส่งมวลชน ที่ผ่านมา เรือโดยสาร เป็นยานพาหนะสาธารณะที่เราไม่เคยได้พัฒนาอย่างจริงจังเพื่อการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะเรือที่ใช้งานอยู่ใช้ระบบเครื่องยนต์ ลักษณะการใช้งาน คือ วิ่งและจอดตามท่า ซึ่งถ้าเราไปดู Power curve หรือ Energy curve ของเครื่องยนต์ เราไม่เคยเห็นเรือในจุดที่เครื่องยนต์มีประสิทธิภาพสูงสุดเลย (Praorngpit Katchwattana, 2565) ซึ่งการจะส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยเรือไฟฟ้ามีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ต้องคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

1. ความใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ หมายถึง เรือไฟฟ้าเป็นสิ่งใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นตัวผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการ โดยจะเป็นการปรับปรุงจาก

เรือหางยาวเดิม หรือพัฒนาขึ้นใหม่เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้สูงสุดและปรับการขนส่งเข้ากับสภาพชุมชนตลาดน้ำ

2. ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หมายถึง การให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือการสร้างความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ นวัตกรรมเรือไฟฟ้า จะต้องสามารถทำให้เกิดมูลค่า เพิ่มขึ้นได้จากการพัฒนาสิ่งใหม่นั้น ๆ ซึ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอาจจะสามารถวัดได้เป็นตัวเงินโดยตรง หรือไม่เป็นตัวเงินโดยตรงก็ได้และต้องให้ประโยชน์แท้จริงแก่ชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

3. การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง สิ่งที่จะถือเป็นนวัตกรรมได้นั้น จะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบการทำซ้ำ เช่น ส่งเสริมผลิตภัณฑ์เชิงพื้นที่ส่งเสริมกิจกรรมร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน เป็นต้น

ดังนั้นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้น เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์เชิงพื้นที่ที่ตลาดนั้น

เรือไฟฟ้ากับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล

นวัตกรรมทางการบริหาร (Administrative Innovation) นวัตกรรมทางการบริหาร เป็นเรื่องของการคิดค้น และเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการ ตลอดจนกระบวนการจัดการองค์การใหม่ ที่ส่งผลให้ระบบการทำงาน การผลิต การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการให้บริการขององค์การ มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาองค์การ การพัฒนารูปแบบการดำเนินธุรกิจใหม่ ลักษณะที่เป็น Open Business Models เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนานวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) ก็จัดได้ว่าเป็นลักษณะของนวัตกรรมทางการบริหาร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินงานขององค์การหรือธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ หรือประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น (สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ, 2553)

สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลนั้น มีแนวทางและแผนงานส่งเสริมเรือไฟฟ้าโดยกรมพัฒนาพลังงานและอนุรักษ์พลังงาน ได้จัดทำกรอบแผนงานอนุรักษ์พลังงานในการขนส่งทางน้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานในการขนส่งทางน้ำ โดยได้แบ่งกรอบแผนงานออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กรอบการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบการขนส่ง 2) กรอบการดำเนินงานด้าน

เครื่องจักรและอุปกรณ์ 3) กรอบการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรด้านขนส่งและโลจิสติกส์ 4) กรอบการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขนส่ง

ทั้งนี้ เรือไฟฟ้า ถือเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิต สามารถพัฒนาให้มีความเป็นไปตามมาตรฐานได้ หากมาตรฐานเรือไฟฟ้าแล้วเสร็จจะเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมการต่อเรือไฟฟ้าขึ้นไปอีกระดับ เพราะมีนวัตกรรมและมาตรฐานการผลิตที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ รวมถึงนักท่องเที่ยว ในระบบขนส่งสาธารณะของประเทศได้ จึงนับเป็นความก้าวหน้าสำคัญของการคมนาคมทางน้ำของไทย ในการสนับสนุนนโยบาย EV ของรัฐบาลเพื่อร่วมกันประหยัดพลังงาน ลดมลพิษทางน้ำและอากาศตลอดจนพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกัน

สรุป

นวัตกรรมเรือไฟฟ้าเพื่อการส่งเสริมการตลาดน้ำ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชน โดยมีชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญทั้งในด้านการดำเนินการ การบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการจัดการผลประโยชน์ โดยอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม และกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องส่งเสริมให้ครบทั้ง 3 มิติ คือ 1) มิติความจำเป็นทางกายภาพ 2) มิติด้านกฎระเบียบ 3) มิติด้านความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้น ควรมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร อีกทั้งต้องส่งผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างชัดเจน และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีความสมดุลนั้นต้องมีอุตสาหกรรมการต่อเรือไฟฟ้าที่มีคุณภาพและมีนวัตกรรมและมาตรฐานการผลิตที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ ซึ่งนวัตกรรมเรือไฟฟ้านี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Utterback & Suarez (1993) ซึ่งได้นำนวัตกรรมทางเทคโนโลยี (Technological Innovation) สร้างนวัตกรรมให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้ บริโภค และสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันได้เป็นอย่างดี นวัตกรรมทางเทคโนโลยี จึงเป็นได้ทั้ง นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมที่มีลักษณะเฉียบพลัน และนวัตกรรมที่มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ถ้าการพัฒนา นวัตกรรมนั้นอยู่บนพื้นฐานของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบ และระดับของการแข่งขันในเชิงธุรกิจ

ดังนั้นนวัตกรรมเรือไฟฟ้าเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำ จึงเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับนโยบาย โครงสร้างองค์กร ระบบ รูปแบบ และกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยประยุกต์เทคโนโลยีที่ทันสมัยและการบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพจึงจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้ตรงตามความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2565). ติดตามโครงการต่อเรือหางยาว ต้นแบบตลาดน้ำ ยกระดับการท่องเที่ยวสีเขียว. สืบค้น 8 มีนาคม 2565, จาก [https:// www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/10802](https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/39/iid/10802).
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- ข้อบังคับกรมเจ้าท่า ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับมาตรฐานที่พักอาศัยบนเรือประมงพ.ศ. 2563. (2563, 9 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 82 ง หน้า 19.
- พันธุ์อาจ ชันรัตน์. (2547). บทนำเบื้องต้นของการจัดการนวัตกรรมการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- วไลลักษณ์ ชนะชัยภูพัฒน์. (2551). นวัตกรรมการท่องเที่ยว. จุลสารท่องเที่ยว, 7(2), 11-12.
- วิทยา ยาม่วง. (2565). ฤกษ์ดีกรมเจ้าท่าเปิดตัวเรือไฟฟ้าช่วยทำค่าโดยสารถูกในอนาคต. สืบค้น 8 มีนาคม 2565, จาก <https://www.thaipost.net/main/detail/73491>
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ. (2553). นวัตกรรม ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ. วารสารบริหารธุรกิจ, 33(128), 49-65.
- Praornpit Katchwattana. (2565). ความท้าทายที่ซ่อนอยู่ในการเปิดตัว เรือพลังงานไฟฟ้า ฝีมือคนไทยลำแรกของโลก. สืบค้น 8 มีนาคม 2565, จาก <https://www.salika.co/2020/09/02/mine-smart-ferry-electric-vehicle-from-ea/>.
- Utterback, J.M. & Suarez, F.F. (1993). Innovation Competition and Industry Structure. *Research Policy*. 22(1), 1-21.